

N 7

სახეების დიდი ტერაში მოაქვს. მისათვის სახე (იშვას) პოეტური შემოქმედების მთავარი ხერხია.

ვინაა ხალხურ გადმოცემაში ნახა და საბაში მალაღი შემოქმედების და მდიდარი ინტუიციის.

ვინაა ჰქონდა რეტორიკული თვალა და მარჯვედ იხედებოდა ფშავეთში ფეხებზედ დამჯდომილ თქმულებათა შორის. როგორც ჯადოსანს გამოყვანა ძველი მოქმედებანი და უმარბილუნდა მათ თავის ძლიერ ხასიათს.

ზეივებთ მოდიან რკინაში ჩამჯდარი ახლანდის: ზეზა, ლუზები, გოგოთურ, აფშინა,

„ხეზაფრ გოგოთური მავარდენით ჩქარია, იანვარ ელისაბარის ძე გორის მდრეკელი არია სუფელჯი სემელჯიშვილი ამოძვალა მთვარა...“

ეს არის ახალი ფანტასმაგორია, სადაც მოცემულია პოეტის კოსმოგონია და ხალხის პირვანდელი პანტეონი. შექმნილია ვაგება ვაგის გორზე ხალხის ლეგენდარული ყოფისა.

მისი გზის ამოხსნა კოლექტიური შემოქმედების წიაღიდან და როგორც ზეინი ღვსს წელ მავარი და ზეიადი. პერსპექტივა საკურობა გახდეს შესაძლებელი მიჯნის გაყოფა პირველად და კოლექტიური შემოქმედებითა შორის.

გველენაშვილის და ღვეტის ფონზე ამოჭრილია ახალი სახეები ჩვენთვის მისაწვდომი განცდებით და გრძელბით.

გვირ მოთვალსებდებოდათ არის შეკრული ეს მოგვლელი მთა. არის სხვაობა დიდი-ინდივიდუალური შემოქმედების ნიშანი.

ხალხურ პოეზიაში გზიტები სახე შედგებიან და კონსერვაციული. ვაგებ მასკა მის დინამიკობა და ცვალებადობა: გამოიყვანა აგრესიული ბუნებით.

როგორც ხალხურ ლირულ ქოსიდან მომდინარე იგი გამართულია და თავდადებული.

სხვა მოტივებიც აქვს ვაგას პოეზიას: ეს არის გრძელ სილიადის ხილვის წყურვილი.

გრძელად და ღვეტის პოეტში იწვევდა რეაქციას და ნების კონსერვაციას სხვა მიმართულებით. და ხედავდა ვაგას წარსულში, სადაც დაკლულია სრულყოფის პათოსი და იმპულსი ვაგას ჰქონდა მომავლის ნათელი წინაგანზნობა და ამიტომ წარმოადგინა ასე ცოცხალ ფერებში წარსული. დიდასხვა იგი გზიტებით: დღეებში, ჰეგებით, ლეგენდარულ გველენაშვილებით და ადამიანებით, რომლებშიც უფრო მოცემულია ლეონტოვი ხაზები.

ეს ფანტასტიკური მოქმედებანი და დიდი შედარის გადმოცემაში გვიჩვენებს „ღრიალი“ და „ღვანდობა“ გვირ სიღრმისადად დასტურებულ პოეტში. ვაგას მისწვდა მითითი, საწყისი, მის ჰქონდა ამისთვის გენიალური ინტელექტი და ნდობა წარსულ საუკუნოების.

„ქონდა ქველთი რწმენა იმისა, რაც სწამდათ მის გოლიათ წინაარსებს“.

მისი გზა იყო სასწაულის, მანასა-დამე ხელოვნების და ამიტომაც შემოქმედებაში ზეირია გამოყენობი ღვეტა-ლები.

არის შეტყობილური იეროგლიფებიც, რეგულაცი სტილით ვაგას და ეს იქნება მამაგაღმა, როცა პოეზია ისევ დაუხრებლად თავის თავს-რელიგოზ საწყისს.

ხშირად ვაგას განცდა დადის მის-ტოქის ძირაშე და მითითი სახეები იზომებანი სიზოლოს მერდიანებით.

გოტე ამბობდა: „კლასიკურია ყველაფერი ჯანსაღი და რომანტიკული უფრო ავიათყოფიერია.“

თუ შეიღებოთ ამ ფორმალეს ვაგას იქნება პირველი კლასიკი, თუცა ამავე დროს მასში მოცემულია მთელი რომანტიკა წარსულს, მოსაინაო, ექსპოზი.

მოთვალსებელი ფუნქცია პირველ პოეტშია „გველის მკამელი“. დიდი მანტაბის და ტემპერამენტის აღსანიშნავია ეს პოემა როგორც გადამგება პოეტის მსოფლიოხედვის სისტემაში. მარალი ტრადიცია, რომელიც იხსენება, როგორც დაუწყველელი ანტიკობა ცხოვრებასა და შემოქმედების შორის. პირველი გადამგება პოეტის ინტუიციით როგორც მითითი, როგორც ღვეტა და მითითი როგორც გამოჩენება ერთმანეთს, პირველი ანა-ნული ქველთი ძალის. უფრო ზოგად-ლოგია: კოლიზია ინდივიდუალურსა და კოსმოსის შორის.

პირველი ცხოველია მთარის რკალში თუ არის გრძელი, უზენაესი ჩაწვდობა სულში. გრძელი გზა კვამარტების შექმნისაკენ მიმავალი-გზაა ანტიკურული შემოქმედების მასთანავე, სხვა გზები პოეტისთვის მოჭრილია იმ თავითვე. მინდა პირველი ფეროშენის ხატულობა და მისი მოცემული კვამარტება როგორც განცდილი სინამდვილე.

იგი სიმბოლური კოორდინატიაა მავარი, ვინაიდან აქ სანს პოეტის გა-დამგება მისტური სამყაროში და უკან-სკნელი მისთვის უფრო რეალური გან-ცდის ობიექტია.

ჩვენ გვერდს, შენაქ ბოშ იცი რომ ლამაზიკო ღმერთანა.

ეს არის უმალესი კვამარტება ერთი რეალობა მხოლოდ—დაღვრილი ყოველ მოვლენაში. აქ წამალია დის-ტანცია მდომარსებებსა ადამიანს შორის პირველი მეროგია ჩასული, ასე იხსენ-ება მისტური ხეულები ვაგას პოეზიაში და უფრო მოვლენაზე აღმტდელია ღვითური სიხალისე.

გრძელი ნატები სიბრძნის, ვინაიდან იგი აძლევს გზით ფორმას და სულს ქალს, ღვეტები სტიქის. „გრძელი-შე-ცნობა სამყაროს იდეალების“ მინდაიმ „შეგმა გველა“ და გახსნა საიდუმლოე-ბა.

„მას მესაიღი დაეყო ცამ დედაშიწმ ტყეშიო“ ის ეგებება საღმთა ბუნებას ვაგას ღვბის მდიდრად მოთხოვნის აღმოთა, ვაგასი კვლ გადამგებით დაბადებული კალმითა.

ნუ დამოწმებულ მესაო ლიარალი, რომა ვარ მიტომ მიყვრება ხესაო“

და მინდას საესეს და მდიდარს გრძელს სიხეობით „დაუნდუნება მკლ-ებში“. მავრამ არის გადამგებაზე და ტყეში, წერა, ნაკვი ტრადიციის ძაფების და მოთხოლი მისი ადამიანის ცარე აღამიანის და არა ადამიანი ადამიანში „მეტანის გამოთქმა“ ნება სტიქი-ტური მისვლა სავანთან: აქ ჩდება მო-ჩვენება ცხოვრების კოლიზიის. მინდა რომელმაც მიაღწია იდეა-კვამარტე-ბას, იღვება გადამგება წერის წინაშე ჭრება გრძელ სიბრძნე. ჩდება უბილა-დისტანცია და იკარგება ნისლიან მთე-ში ღმერთი კვამარტება.

ასე მოდის მერე სახე ერთი სინამ-დელის დაუყვანილ მსტერალადე. დაეკაროვლი კოლიზია ყველანი არის მეტყვიან ალარე ცნობა აქეთ იმითი; ვანა მერე და იქნება კაცმა თავს უკლა ბიდათი? მარა მესმის ფრინველთი ალარა მესმის ვანისა“.

ვინაიდან „დაეკარა სული და ხაზი“ ასე განიცადა ამ „მარბაროსმა“ გე-ნიამ კულტურის ტრადიციის შეიკრე მზა-რე: იგრობო ცარიელი დარბაზები კულტუ-რის სისხლში, რომელშიც აღარ იყო ღმერთი კვამარტება და სული გრძელი.

თუ „ხელოვნება არის ტემპერამენ-ტის საკევი გატარებული შენების ნა-ტები“ გველენ უფრო ამ პარადოქს ვაგას პოეზია გადამგებაზე.

მის მართლაც ჰქონდა ამისთვის სა-ცნაო პათოსი და მატერიალის ზეივანე-ბით ათვისების ტრადიცია.

ვაგას პოეზია მოცემულია, როგორც პოეტის-სულის ლანდუტი თავისი მე-კერი ხაზებით და ქრეში კოლორით. არის ორი მადგობა პოეზიაში და ორი: განწყობილება სულის გადამგები სიტყვის მესიკაში.

პოეზია ვაგასი, მოხაზული რბი-ლი ხაზებით და დახურული ღვითებრივ ღვეტებით. სიგნები იკარგებიან ჩრდი-ლებში და მოსინან პერსიალი ანარე-ლებში მხოლოდ. შეიღება ხილა მათი მხოლოდ წინაგებაში მასსა ძველია სიტყვით და ამიტომ პოეზია ფორმა-ლურია უწყვეტად. ასეთია ისტორიდან მოსულ პოეზია.

ლამაზიკებით დაღამებული უწყ-დები მთები და ძირს გადამგები ნა-პარტი სულში იწვევენ განწყობილე-ბას: ამისთვის და სასტიკ რკალში მო-წყვეტულს. ასეთი პოეზია შესულია პოეტის ზეივანეში როგორც მისი სულის იმანტური მოცემულობა.

„მოცემულობით ქველბო, მომაცქს საღმი გვიანი, ჩვენსა სამარს ამოაგნ, თქვენი ღვეტა და ღვეტნი, წერს გაგებდება პირივე წერს დაწყებული იანი, რომ იმით დედის ძეგლები ესაქვები კოლვილიანი.“

და მოდის შედეგ მათი პეისი, სა-დაც აღარ არის მოგზაობა შორეულ გამოუცნობისაკენ და უსაზღვრობისაკენ. იგი დამგება როგორც მთა გამსქადრი, უფროში მასსა, ვინაიდან ფორმა მატე-რიის ძველია მხოლოდ. აქ გველენი კონსერვაციული და ვაგასილია.

ვაგას პოეზია მოდის როგორც სტიქიური, რე-გულაცი ვერ უძლებს ფორმის სათვით კანი და ამიტომ არის, რომ იგი ფორ-მის მხრით პრინციპულია, და მართ-ტონური, იგი შორს დგას ესთეტიკური ფორმალისმიდან და ხშირად უძლეველ-ა ქველკენის ძირს რელიგიურ მოტივს, ვაგას პოეზია ცალკე თემა სრულიად და მის შესახებ შეიღება ტომებით ლამაზიკი, მხოლოდ აღსანიშნავია მეო-რე პოლიტიკი: პოეზია მალიარის, რო-მელიც შექმნა ტიკიან ტამბემ. ამის შესახებაც თავის დროზე ცალკე მხო-ვრად დაიწერება უფრო.

იშლება კოდე ახალი რკალი ვაგას პოეზიიდან: კულტი ღამა გოროვის და თამარის.

ეს არის ახალი თემა და მის შესახებ ცალკე ვიტყვი მხოლოდ, რომ ვაგას პარატალაშივით იყო შესული ხალხის გულში და მისი ინტერეს გან-ცდების მატარებელი. ამიტომ ჰქონდა მას მითითი შეგნება ისტორიულ პერ-სონაჟების და რელიგიური კრთოლვა მერე მარე.

მთელი ვაგას პოეზია ჩემ ყურში ის-მის როგორც ძალუვანი მოწოდება: უკან დაგაგულ ზეივებისა და დედა მი-წისაკენ, სადაც სულია და ღვლავა მარეულისკენ.

შედეგ ახლანდ.

გლოზა დამოხულისა.

ვინ არაქნებს ამ ციხის კარებს? ან ვინ იბახის ძველ გზითა გვარებს? ვინ შიშობს გარედ? ვინ მამოროტებს? ქარი ხომ არ სტებს უდროოდ ტოტებს? —მსახური ჩემო! არ გეცმის! ადე! ნუ თუ დაგზურს გრანეულის ზადე! რაქნება გმირმა გზა თუ არია, ან იქნებ უკმა მის გვირგვინს სტაცებს? მაშ გრძნობ ეს რა გლოვა —ზარია? ან რა ალექსანდრე კლარია გაცებს? იქნებ ანაზად მტერი დავცუკო. ძღვეის ალამი ჩვენი დაცუკა? ჩემთან აფრინეს შიკრიკი თოდე? —მსახური ჩემო! არ გეცმის! ადე!

ვილიცა ამტყრეს გაყრცელ მინებს... ვით შემოვლა მოავრის რკინებს? აქ ვუდარავებს. რა დამაინებს? იქნებ ბოროტმა უკმა მაცილეს და თვის მეგობრებს ჩემზე აცინებს — რომ მე ამ რიგად შემოვარო მისა, ჩემი იმტყნა რანდის ჯიშმა? —მსახური ჩემო! არ გეცმის! ადე! ხომ არ დაგზურს გრანეულის ზადე! ციხის კარებთან ვილაქ სლავს შავთ! სხვის არვის ენო, ნახე შენ თავთ!

უცნობი ხელი ფარდას აბრუნებს, გრანეტის მივლის, გრძნობს აბრუნებს. შურს დაეყვარო და ხმა მიყვება, მსურს რაღაც ვითობი, მსურავს მავიწუდება. მსახური ჩემო, არ გეცმის! ადე! ხომ არ დაგზურს გრანეულის ზადე?

ციხის კარებთან ჯერ არ ნახელი, შავის პირბალით მალად დამოხული, და დაგრძნობილი ისკრის ფერს მკლავებს ქვითინებს ქალი, ნაკლებს კეცებს. ვინ არის იგი? ან რაზედ ჰკლავებს? კოდე ჩემს გარდა ვის ალმუთობს?

—მსახური ჩემო! მუბრძოლი გელა! ადე. ითხილელ! მჭირდება შევლა.

ცრელი წვიმს მერეზე, გრძნობს აბრუნებს. ვარს არაქნებს, არ მასადგურებს. ჩემს ობოლ ზადეს ქარი სტებს ტოტებს, შავს ანაზეს მოსტყვამ და მამოროტებს!

1922 წ. კალენი

სანდო მანაშევილი

კ ა ჟ ე შ ი

აიღე სკიპა და თეალები დაეცა ნოტებს, უღელტეხილზე შეკეცებამ მე გამოვირია, არხვევს ბარლის სარკევი მამულის ტოტებს, აღნი გახვეულ ტატრადაზე თრთის პიუპიტრა.

შეიბოჭება ერთის წყითო! აველა სტუმარი, კაქვი სანთლებს მლიერება მომაცტება, ილიუზია შორეულზე საღმე თუ არი, უფროდსესი ვინეტა დავხატება.

შე ღერე მავიდას, ვით ავეილი ექოტური უწივარ მარტა და ხეღმი მაცქს გზაშინი ღვდის, რა შინაინთ იწერება ჩემი დღიური, რ, ამ საღმის მოგონების სურნელი ღვდის.

გარეოდ ციხილადე.

გ ი ბ ლ ი მ ბ რ ა ჯ ი ა

შუხნალი ილიონი

არაფინ იცის რა ხალხის ორგანო ეს ტერაღია.

აქ შეიღებდა ითქვას რომ შეკრულია ხალხი „ციხურე ყანების“ წინააღმდე-გობით შეიკრული როგორც სხვაგან აველან ამ გვერდში მალა მსარდალს! მერედად გამოდგება, თუ, ც. უ. წი-ნაღმდეგ, წამოაყრნაღალა რამე

„ილიონი“ უფროს და საველდური შეიღებდა, რომ ზეგ გვეყვას კოტე-ღვეტები: „ბარაკიკი“ „მასტრონი“— ალბად შეიღებულ მინაბით, რომელიც ამ ტერაღი ამე შეკრია, მთავრობა „ილიონი“ გიგონებულა. მავარი რა არის ეს ციხე „ილიონი“ რომელიც მხოლოდ აბტოზარის ხალხის მოგონე-ბით მოიავსე წარსულს, სოლოდაც არ არის საკურო კუთა მახლობლა ულისის, რომ ეს ნაკრებია „შეკრული“ სა-შეკრებულ გამოიყვანა და სათითაოდ უკრი აფრე, აბტოზარის მოწამლის-თვის.

ჭარბულ შეკრულაში დიდი ხნით არის მინებული რომ რამ ეს ხალხი თა-ვიდან იყო აბტარებული, წინად შეი-ღება ეს გადამტეხილ ურთილო, მა-

რამ დღეს ეს უბედური გვიკონება ექ-სანსენლა სირცხვილით ამტყვენდ ამას. გრძელის სათაურის გარდა მიწერაც ანაანამდის აღმებულია „მარაკიკიდან“ როგორც პოეზია ესეთია და სხვა. გრძელის კვად გატეხულია მარალ-მანისგან, ისეც მინაბით (გრძელად ც. უ. უსაველდურებ რუკი მატერების მგერობას) თითქო მარლმანი რუსი არ იყოს და თითქო იმისთვის პირვე-ლად მიმართოთ (პირველი სირცხვილი). გრძელი იხსენება კოჭია გამსაზრდაის ღვეტით (ალბად ალფაიტის გამო თო-რმ ასეთ სირცხვილს ილიონი) მოჭრი-დებოდა.) ამ ღვეტში არის ტეიკო მანა-ტეა გოგუტის ტეიტი და ფორმა ტონი-დისაო აღებულია ს. აბაშელისგან, (ვა-სახტრადისთვის ეს არის ფორალი, მა-გრამ ეს სხვაგან აიხსენება). აბაშელის სახელი მას აწვადებს, ჯერ ფრედილმ-აყენებდა შეუჩაცუკუს, გზა ურეო

ღვეტში მინაბით იმ ფორმის, რომელიც ს. აბაშელს კიდევ დაეწვდა. გვერის ფრედილი კი ასეთია: კოჭის არ სჭირია გამსაზრდა. გვერში გამსაზრდა: ორი სიტყვა: მანერი და ხერდი ეს უკანს-კნელად ახედს მის ქაშობას.

კოჭია გამსაზრდად მოელი ნახალო-ბით სიტყვა სიტყვით გადილო ის რა-საც მის მგონობაზე მანე სწერდა „მა-ტერაღი“ და მოიწერა სხვებს. მხოლოდ ამ მის ქაშობის ქვეს დაავიწყდა, რომ მის პოეტები რომელსაც ის აგინებს ობ-იექტები არიან შემოქმედების. მთელი ახალი პოეზია ღვეტებში მხარობს ამ სახელებს, მხოლოდ გამსაზრდაის „გე-ნონობაზე“ თავისიანსაც იტყვებთ თე-თონაც დიდბას ექიანობდა, მავრამ დღეს ნახალობამ დასდლი.

მისი მერე ღვეტა: ფრადის ნიქე, აგრეთვე ურეკი მინაბადა განწყვეტის სონტრის, მავრამ მას ეტაცე ვერ მო-უხერხება მართალი სონტრის წერა, თა-ვი რომ დაავიწყდით მინარის პაროზის რიტორიკას: ეს თავიდან დამარცხება ტერაღის და მისი შესაშე სირცხვილი, ა. გრძელის „ჩემი ღოცა“.

გვერდითადა მატერიკიზმის პრინ-ციპული ინსტიტის (ფორმა აღებულია რ. გრძელისგან) ქართულ მერელო-ბის ისტორიას ეჭობად დაჩება და ტერაღის მეთობე სირცხვილად) რომ ბარფებელი სიშები იოსება მამულოგი (რომელსაც ფრედილმაც უკვარულ კონტრის რუსულით აქვს გადამკრებდა ტერაშეილად) ჩვენ გვედგებოდეს ქა-რთვლობაში და მატერიკიზმში (შერე-

ვის ის მწერალი ვინცს ბედი ინატ-როს“).

მერე ღვეტა ამავე მგონის: „ჩალს უღაშეობით კეპით და ჯობით“ არის პირ აღებული პარანოზია, მხოლოდ ახიური თქმულობით შეხვედელი. ამა-ზე ვინ დაეწრა შეიღობის ვერ წავა და მხოლოდ წელგადსულ ქველტებს მით ჯგუფიდან შეუღლიათ ამის გამა-რთება.

„ტეილისელი ვარ, არ გამკაცება ვიცი ამაზე“ რომელი ილიონს მოეცადა თავში რომ ტეილისის სინიონია კონტროლის აზო-დნობის და მეთობე ინტერნაციონა-ლის (ეს არის მართლა ანტიპატრიო-ტული და ეროვნული უსარცხვილობა). მითომ გვეგებობა ღვეტის გათავება იყოს ტეილისი—ეს კრკელის ძველი მარაზიო“ აღბად აქ ტეილის აბანოზა ლამაზიკი (მავრამ რად რეცენია აე-ტრია). ავლბარს ბაქვის (მოცემულია აბი) პოეზიის უღდება აქვს უფრო გახედული იყოს, რადგან ეს სირცხვილი ზოგს საიწივით ეწერება. მესამე ღვე-ტი „ილიონი დისონანსი“ ფორმა აქვს გ. ტაბიძისგან არის მისა-რელი მავრამ ღვეტს არ შეეცდებით, რადგან ძალიან ინტერაობა და საკურო ან არის ავლბარული ასე აღბოს მის-სელა. შემდეგ არის ნინო თარიშვილის

ნულიდან და ნაკლები მისი რომ ჰქო-ნოდა ამ ტერაღობის აღმოცენს შეე

სანდო მანაშევილი

